

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ผู้วิจัย	นางสุวิมล ศรีไชย
หน่วยงาน	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
ปีที่วิจัย	พ.ศ. 2563 - 2564

บทคัดย่อ

รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2563 - 2564 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ทดลองและประเมินผล การใช้รูปแบบ ๆ และกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบ ๆ วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินผล การใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ และระยะที่ 4 กำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ซึ่งกลุ่มประชากรในการวิจัย จำนวน 105 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 23 คน เครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 9 คน และผู้ปกครองเด็กพิการ จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาใช้สถิติพื้นฐานความถี่ และร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ภาพรวม ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง เห็นว่า สภาพการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.78, \sigma = 0.03$) เรียงจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การติดตาม การประเมินผล และการส่งต่อ การคัดกรองประเภท ความพิการ และการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินความก้าวหน้า

2. รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ มี 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ 1) คน (เด็กพิการ ผู้บริหาร ครูผู้สอน เครือข่ายผู้ปกครอง) 2) งบประมาณ 3) วัสดุ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และ 4) การจัดการ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน 4) การจัดทำแผน

การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 5) การฝึกทักษะตามแผนการสอนรายบุคคล 6) การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ 7) การประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 8) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสม 9) การประเมินความก้าวหน้า และ 10) การติดตาม ประเมินผล และส่งต่อ และองค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต ได้แก่ เด็กพิการสามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการที่มีประสิทธิภาพโดยใช้เครือข่ายผู้ปกครอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ ภาพรวม ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองเด็กพิการ และเครือข่ายผู้ปกครอง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.09$) 3 อันดับแรก คือ มีการประเมินความสามารถพื้นฐานของเด็กพิการอย่างครบถ้วน การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (IFSP) และดำเนินการร่วมกันในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) โดยใช้ข้อมูลพัฒนาการ ข้อมูลที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก จากผลการประเมินความสามารถพื้นฐาน ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วางแผนและออกแบบเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ

4. ผลการกำกับ ติดตามการใช้รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มสำหรับเด็กพิการ ภาพรวม ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานตามรูปแบบ มีการนำไปใช้อย่างต่อเนื่องในการช่วยเหลือเด็กพิการเกิดการปฏิบัติที่ยั่งยืนของผู้เกี่ยวข้องที่ช่วยกันดูแลช่วยเหลือเด็กพิการให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

คำสำคัญ : รูปแบบ, การให้บริการ, เด็กพิการ, เครือข่ายผู้ปกครอง, กำกับ ติดตาม, ประสิทธิภาพ